

I Landskrona arbejdes nu paa den store Gjødningsfabrik, som til Fordel for Landbruget og Landmændene skal konkurrere med de alt bestaaende Fabrikker. Det vilde jo være meget glædeligt, om den virkelig kan levere sine Produkter til en Pris, der bedre modsvarer den virkelige Værdi af Gjødningsstofferne, men tvivlsomt er det vel endnu, hvorvidt det vil lykkes. De gamle Gjødningsfabrikanter søge i hvert Fald efter Evne at bevise det umulige i at levere Varen billigere.

Egentlig Mangel paa Arbejdskraft har vel i Regelen ikke fundet Sted i det forløbne Aar, undtagen maaske i visse Egne af Småland, hvor Udvandringen dels til Amerika og dels til Danmark har været uforholdsmæssig stor; men Forholdene blive dog i det Hele taget vanskeligere med hvert Aar. Mangel paa flinke Piger og ugifte Karle er naturligvis mest følelig, hvorimod her af gifte Arbejdere i Regelen er tilstrækkelig endnu, skjøndt Udvandringen ogsaa af disse har været ret stor.

Fogderød ved Hør den 11. Januar 1883.

Henrik Zeuthen.

Norge.

Det er sjældent, at man her i Landet har en saa mild Vinter som Vinteren 1881—82. Overalt var der ringe Snemængde og liden Frost. I Kystdistrikterne kunde man somme Steder foretage Afgroftnings- og Opbrydningsarbejder hele Vinteren igjennem. For de Egne af Landet, hvor Skovdrift har nogen større Betydning, vare Vejrforholdene i Vinterens Løb vistnok ikke rigtig heldige, forsaavidt som Kjørsel i Skov og Mark mange Steder var besværlig. Men i andre Retninger var det milde Vejrlig overalt særdeles velkomment; Landmanden var daarlig

forsynet med Foder, og skjøndt Besætningerne vare en Del indskrænkede fra Høsten af, kunde der dog have været Grund til at frygte for Fodermangel, hvis Vinteren var bleven stræng og langvarig. Nu blev der ikke noget Steds i Landet Mangel paa Foder, og Priserne paa Hø og Halm, der stode meget højt om Høsten, vare i Vinterens Løb jævnt faldende.

Vaaren kom tidlig, og Markarbejderne bleve i det Hele taget udført under gunstige Forhold; dog faldt der i denne Tid i den sydøstlige Del af Landet vel megen Regn, saa at Kornet ikke kom rigtig godt i Jorden paa Marker af stiv og fugtig Beskaffenhed. I Sommerens Løb var Vejrliget meget forskjelligt i det Nordenfjeldske — omtrent fra Dovre nordover — og i den øvrige Del af Landet. Medens de først nævnte Egne havde en meget tør Sommer og Høst, faldt der i den sydlige Del af Landet ualmindelig megen Regn saavel i Sommerens Løb som udover Efteraaret. Ved Kristiania var Regnmængden i de sex Sommermaaneder større end den plejer at være hele Aaret.

Af Høstsæd har Udbyttet været lidet. Hverken Efteraaret 1881 eller den paafølgende Vinter med dens afvexlende Frost og Tø vare gunstige for Høstsædens Udvikling. Det maa imidlertid erindres, at Høstsæden i det Hele taget har liden Betydning her i Landet; den dyrkes her intet Steds i noget stort Omfang og i mange Egne, navnlig i Fjeldegnene, aldeles ikke.

Vaarsæden har gjennemgaaende givet et tilfredstillende Udbytte. I det Nordenfjeldske havde man, som før nævnet, en ualmindelig tør Sommer og Høst. Man fik derfor ikke saa rig Avling, hverken af Korn eller Halm, som man kunde ventet efter det gunstige Foraar, men Kvaliteten blev særdeles god; i det Thronhjemske avledes endog 6radet Byg med en Vægt af indtil 200 Pd. pr. Td. I det Søndenfjeldske fik man en Masse Halm og temmelig megen Kjærne, men Kvaliteten var ikke god, da Agrene overalt vare gaaede i Leje paa Grund af de voldsomme Regnskyl. Indhøstningen var her tildels besværlig og trak mange Steder særdeles længe ud; men Kornet var i Regelen sat paa Stør og synes ikke

at have lidt meget under Indhøstningen, selv hvor denne trak saa længe ud som til Udgangen af Oktober, saaledes som Tilfældet var i flere af de sildigere Egne.

Kornavlingen kan maaske antages at være lig en god Middellavling. Man har anslaaet en saadan til en Værdi af 50 Millioner Kroner. Det maa imidlertid om denne Værdi sættelse og ligeledes om de Værdiangivelser, som ville blive givne i det følgende, udtrykkelig bemærkes, at de altfor meget støtte sig paa et Skjøn til at kunne gjøre Fordring paa at være nøjagtige.

Græsvæksten var ualmindelig rig i den største Del af Landet. Særlig var dette Tilfældet i det Søndenfjeldske, hvor den rige Nedbør fremkaldte en yppig Vegetation, i mange Egne rigere, end man har havt den i Mands Minde. Men det stadige Regnvejr gjorde Indhøstningen særdeles besværlig. For at faa Høet nogenlunde godt i Hus brugte man iaar i meget stort Omfang at hænge Græsset paa »Hæsjer«, en Indhøstningsmaade, der er sen og kostbar, men som til Gjengjæld i et fugtigt Aar er langt sikrere end den almindelige. I det Nordenfjeldske blev Høudbyttet vistnok ikke rigt, men Kvaliteten var særdeles god, og Indhøstningen let og billig.

Man har anslaaet den i hele Landet avlede Hømængde til 40 Millioner Centner, medens en Middellavling antagelig kan anslaaes til omtrent 30 Mill. Centner. Hvis man sætter Værdien til 2 Kr. pr. Centner, skulde altsaa Aarets Høavling kunne anslaaes til omtrent 80 Mill. Kroner.

Medens Udbyttet af Korn og Hø altsaa har været godt, tildels endog rigt, ere Poteterne næsten ganske fejlslaaede. Dels udviklede Poteterne sig daarlig iaar; der synes, dels at have været for liden Varme for dem, dels optraadte Sygdom i en særdeles voldsom Grad. Mange Steder fik man af friske Poteter ikke stort mere end Udsædsmængden, og Udbyttet oversteg sjælden en Trediepart af, hvad man plejer at faa. Her-til kommer, at Kvaliteten ikke er god, Poteterne ere umodne og vandede.

Det kan maaske antages, at Poteterne ikke have givet

større Udbytte end omtrent Fjerdeparten af det sædvanlige. Da Værdien af et almindeligt Aars Avling antagelig kan sættes til omtrent 20 Mill. Kroner, bliver Tabet iaar henved 15 Mill. Kr. Særlig følelig er det daarlige Udbytte af Poteterne for de ubemidlede Klasser, for Fiskere, Arbejdere og Husmænd, der pleje at have et lidet Jordstykke, hvor Hovedsæden er Poteter. Turnips gav ikke noget godt Udbytte iaar.

Avlen af Frugt, der har nogen Betydning for enkelte Distrikter i det Vestenfjeldske, var ligeledes daarlig.

Det kan antages, at Aaret i det Hele taget har givet omtrent et Middelaars Udbytte, saavel hvad Avlingens Mængde angaaer som med Hensyn til Landmandens pekuniære Indtægt. De Priser, som ere betalte for Landmandens Produkter, have vistnok været smaa for Kornets Vedkommende, men til Gjengjæld særdeles gode for Mejeriprodukter, Kjød og levende Kreaturer.

Husdyrenes Sundhedstilstand har i det Hele taget været god. I den sidste Del af Aaret blev der dog berettet om nogen Sygelighed blandt Køerne i det Thronhjemske, formentlig som Følge af knap Tilgang paa Vand. Tørken var dér overordentlig stærk i Løbet af Efteraaret, og Vandmangelen begyndte at antage uhyggelige Dimensioner. Nu har man imidlertid faaet Nedbør, og det tør haabes, at man gaaer fri for nogen større Udbredelse af den Sygelighed, som havde begyndt at vise sig. Mælkeudbyttet har næppe været større end sædvanlig, trods Sommerens rige Græsvæxt. Dels synes Græsset at have været mindre nærende end ellers, og dels har Vejret været for koldt og fugtigt for Kreaturerne.

Mejeridriften gaaer i de senere Aar i flere Henseender jævnt fremad, og dette var ogsaa Tilfældet ifjor. Navnlig forøges Antallet af Fællesmejerier for hvert Aar i en ikke ringe Grad. Under saadanne Forhold, som de her sædvanlige, kan det antages, at de mindre Gaardbrugere faa deres Mælk bedst betalt ved at overlade dens Behandling til større Mejerier, der samle Mælken fra et stort Antal Gaarde. Men dette System er næppe heldigt

for Tilvejebringelsen af rigtig fine Produkter, og det synes, som om den norske Mejeridrift gaaer hurtigere fremad i kvantitativ end kvalitativ Henseende. Der er i Aarets Løb dannet en Mejeriforening i det Nordenfjeldske, ligesom der tidligere bestod en saadan for det Søndenfjeldske, begge hovedsagelig beregnede paa at virke for Salg af Mejeriprodukter, men ogsaa med det Formaal at arbejde for Mejeridriftens Udvikling.

Tilgangen paa Arbejdskraft har været upaaklagelig, trods den store Udvandring, som ifjor berøvede Landet omtrent 29000 Indvaanere. Det kan dog antages, at den stærke Udvandring tildels har lagt Hindringer i Vejen for Jordbrugsdriften i enkelte Egne. Navnlig tør dette være Tilfældet i nogle af Fjelddistrikterne, hvor Naturforholdene ere saadanne, at man ikke i synderlig Udstrækning kan benytte arbejds sparende Maskiner og Redskaber.

Grundforbedringer ere næppe udførte i noget synderligt Omfang. Vistnok tillod den milde Vinter somme Steder, især i Kystegnene, Udførelse af Jordarbejder, men Sommeren og Efteraaret vare ikke gunstige derfor. Det er i det Hele taget en af de største Hindringer for det norske Landbrugs Udvikling, at Udførelsen af Grundforbedringer vanskeliggjøres i høj Grad af Klimatet. I den korte Sommertid ere de forhaandenværende Arbejdskræfter fuldt optagne af de Sysler, som Driften gjør nødvendig, og under den lange Vinter, da der var Arbejdskraft nok at faa, kan man yderst sjældent foretage noget saadant Grundforbedringsarbejde som Afgrøftning, Nybygning el. lign.

Et større almindeligt Landbrugsmøde blev afholdt i Høst i Stavanger, ligesom Aaret bragte en hel Del lokale Dyrskuer og Udstillinger. —

Kambo pr. Moss, 30. Januar 1883.

G. Wankel.